

Uluslararası Güzel Sanatlar Eğitimi Araştırmaları Dergisi *International Journal of Research in Fine Arts Education*

<http://ugsead.eab.org.tr>

Lise Öğrencilerinin Sanat İlgileri ve Görsel Sanatlar Dersinden Beklentileri *High School Students' Interest in Art and Their Expectations from Visual Arts Classes*

Elif ÖZ¹

Selma TAŞKESEN²

Geliş Tarihi: 04 Aralık 2025
Kabul Tarihi: 24 Aralık 2025
Çevrimiçi Yayın Tarihi: 30 Aralık 2025

Anahtar kelimeler:

Sanat Eğitimi, Sanat İlgisi, Görsel Sanatlar

ÖZET

Bu çalışmada lise öğrencilerinin sanat ilgi düzeylerini ve görsel sanatlar dersinden beklentilerini tespit etmek amaçlanmıştır. Çalışma nicel ve nitel yaklaşımların bir arada olduğu karma yöntem araştırmadır. Araştırma karma yöntem araştırmalarından yakınsayan paralel desen yaklaşımıyla yürütülmüştür. Bu araştırmanın çalışma grubu, 2023-2024 eğitim-öğretim yılında bir lisede öğrenim gören öğrenciler arasından, amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme kullanılarak belirlenmiştir. Çalışma grubu 160 lise öğrencisinden oluşmaktadır. Bu çalışmada veri toplama araçları olarak, Taşkesen, (2014) tarafından geliştirilen sanat ilgisi ölçeği ve 5 sorudan oluşan görüşme formu kullanılmıştır. Nicel verilerinin analizinde SPSS 26.00 programı, betimsel istatistik, cinsiyet değişkenine göre farkı bulmak için bağımsız örneklemeler, T Testi, sınıf düzeyine göre farkı tespit etmek için ise ANOVA Testinden faydalanılmıştır. Nitel verilerin analizinde ise betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Elde edilen bulgular doğrultusunda, öğrencilerin sanat ilgisi düzeylerinde ve görsel sanatlar dersine ilişkin görüşlerinde önemli bir çeşitlilik bulunduğu görülmektedir. Genel olarak, öğrencilerin sanata ilgisi belirli bir seviyede bulunmakta ve bu ilgi sınıf düzeyine göre değişkenlik göstermektedir. Görsel sanatlar dersine yönelik algılar ise bireysel tercihler ve beklentilere bağlı olarak farklılaşmaktadır. Dersin içeriği ve uygulandığı, öğrencilerin beklentileri ile örtüştüğün de daha olumlu algılanabilir.

© UGSEAD All rights reserved

Received: 04 December 2025
Accepted: 24 December 2025
Online Release: 30 December 2025

Keywords:

Art Education, Interest in Art, Visual Arts,

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

Art is a broad concept encompassing various disciplines created and expressed to convey emotions, share aesthetic experiences, or provoke thought. Aesthetics involves the combination of emotion, thought, and imagination. Education is shaped by a series of complex and rapidly changing dynamics. These changes include technological advances, globalization, economic demands, social expectations, and factors such as the pandemic. These changes highlight the need for education systems to embrace flexibility, adaptation, and student-centered approaches. In this context, education focuses on encouraging individuals to think from a broader perspective and equipping students with the ability to continue learning throughout their lives. Art undoubtedly has a place in education. Art offers students a broad perspective on expressing themselves, understanding the world, and using their imagination. The relationship between art and education is very important and mutually enriching. Art education is generally an element that contributes positively to individuals' cognitive, emotional, and social development. The relationship between interest in art and visual arts concerns an individual's interest in artistic activities, works, or visual expressions. The visual arts course, on the other hand, is a learning area that aims to equip students with aesthetic, expressive, creative, and visual understanding skills through various art disciplines. Students' expectations regarding visual arts classes can generally vary depending on many factors, such as individual differences and the individual's experiences, abilities, and environment. However, in general, there are several common factors that influence students' expectations of visual arts classes. Some of these are the influence of television and media, innate talents and

¹ Sorumlu Yazar, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Yüksek Lisans Öğrencisi.

² Prof. Dr., Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü

interests, educational and school experience, and family and environmental influences. Similarly, many factors can influence interest in art. These factors may include the child's individual characteristics, environmental factors, and educational experiences. In this context, the study conducted is important in terms of determining high school students' interest in art and their expectations from visual arts classes, understanding the effectiveness of art education, and students' attitudes towards this class.

The Purpose of The Study

The purpose of this study is to measure the level of interest in art among high school students and to determine their expectations from visual arts classes.

In line with this purpose, answers were sought to the following questions:

What is the level of interest in art among students who take visual arts classes?

Does the level of interest in art among students who take visual arts classes differ according to grade level?

What are the expectations of students taking visual arts classes regarding the visual arts class?

Method

This study, conducted to measure high school students' interest levels in art and their expectations from visual arts courses, employed a mixed-methods research approach combining quantitative and qualitative methods. To ensure the appropriateness of the content and to provide a broader perspective on the study, the research was conducted using a convergent parallel design approach from mixed-methods research. The study group was selected from among students at a high school during the 2023-2024 academic year using criterion sampling, one of the purposive sampling methods. Accordingly, the study was conducted with a group of students taking visual arts classes at the high school. The study group consisted of 160 high school students. The Art Interest Scale developed by Taşkesen (2014) and a semi-structured interview form consisting of five questions aimed at determining students' views on the course were used as data collection tools. Quantitative data were analyzed using the SPSS 26.0 program. The Independent Samples t-Test was applied to determine the difference according to the gender variable, and the One-Way Analysis of Variance (ANOVA) was applied to determine the difference according to the grade level. Qualitative data were examined using descriptive analysis methods, and student statements were grouped under themes.

Findings

According to the quantitative findings of the study, female students' average art interest scores are significantly higher than those of male students [$t(104)=2.603$, $p<.05$]. This finding indicates that gender has an effect on artistic interest. In terms of grade level, the highest art interest scores were observed among 9th grade students, while the lowest scores were observed among upper grade students. ANOVA results revealed a significant difference between 9th and 10th grades ($p<.05$). This suggests that students' interest in art decreases as they progress to upper grades. When qualitative findings were examined, it was observed that students' views on visual arts classes varied considerably. While some students found the class enjoyable, educational, creative, and peaceful, others considered it unnecessary or boring. Students stated that they expected to gain drawing and manual skills, develop their creativity, and be able to express themselves in this class. Furthermore, students' views on the ideal art working environment also differed. While the majority preferred to take the course in quiet, calm, colorful, and natural environments, a small number of students stated that they had no specific expectations. Regarding the contributions of the visual arts course, students stated that they gained creativity, manual skills, drawing ability, and cultural knowledge.

Results

According to the research findings, high school students' interest in art varies according to gender and grade level. Perceptions of visual arts classes vary according to individual preferences, interests, and learning experiences. When the content and teaching method of the course match students' expectations, their attitude towards the course becomes more positive. Based on these findings, it has been concluded that adopting student-centered, creative, and interactive teaching methods in visual arts education will increase student participation, motivation, and interest in art. Furthermore, it has been observed that art education develops individuals' aesthetic sensitivity and contributes to their personal development. Therefore, it is recommended that the importance given to art education at the high school level be increased and that course content be organized according to students' expectations.

Giriş

Sanat, genellikle duyguları ifade etmek, estetik deneyimleri paylaşmak veya düşündürmek amacıyla yaratılan ve ifade edilen çeşitli disiplinleri kapsayan geniş bir kavramdır. Estetik, duygu, düşünce ve hayal gücünün birleşimini içerir. Ersoy'a (1995) göre sanat; insanların beğenisini kazanma amacı güden ve ortaya yaratıcı ürünler çıkarma gayreti olarak tanımlanmaktadır. Bu özellikleriyle sanat, bireyin dünyayı algılama, anlamlandırma ve yorumlama biçimini etkileyen bir alan olarak, eğitim ile doğal bir etkileşim içinde ele alınmaktadır. Eğitim bir dizi karmaşık ve hızla değişen dinamiklerle şekillenmektedir. Bu değişimler, teknolojik ilerlemeler, küreselleşme, ekonomik talepler, toplumsal beklentiler ve pandemi gibi çeşitli faktörlerden kaynaklanmak; eğitim sistemlerinin esneklik, adaptasyon ve öğrenci merkezli yaklaşımları benimsemesi gerekliliğini ortaya koymaktadır. Bu bağlamda eğitim bireyleri daha geniş bir perspektiften düşünmeye ve öğrencileri yaşamları boyunca öğrenmeye devam etme becerisi kazandırmaya odaklanmaktadır. Sanatın eğitimin içerisinde tartışmasız bir yeri mevcuttur. Sanat, öğrencilere kendilerini ifade etme, dünyayı anlama ve hayal güçlerini kullanma konusunda geniş bir perspektif sunar. Sanat ve eğitim arasındaki ilişki çok önemli ve karşılıklı olarak birbirini zenginleştiren bir dinamiktir. Sanat eğitimi genellikle bireylerin bilişsel, duygusal ve sosyal gelişimine olumlu katkılarda bulunan bir unsurdur. Sanat eğitimi, yaratıcılık eğitiminin ön planda tutulduğu, ıraksak düşünmenin geliştirildiği, her öğrencinin kişisel gelişimi ve eğilimleri paralelinde yönlendirilmeye çalışıldığı en güvenilir ortamlardan biridir. (Buyurgan, S., Buyurgan, U. 2012) Taşkesen, Çığır ve Kanat, (2012)'a göre sanat eğitimi özgür, barışçıl, insancıl, yaratıcı, toplumuyla bütünleşmiş, değişen şartlara göre kendini yenileyebilen, geleceğin izlerini yansıtan bireylerin yetişmesi için vazgeçilmez bir dünyadır. Sanat eğitimi ile öğrenciler fikir ve duygularını farklı şekillerde ifade edebilir ve soyut düşünce ve duygularını ifade etmeleri için hem sözel hem de sözel olmayan yöntemlerin olduğunu, yaratıcı zekalarına güvenmeyi, bazı problemlerin birçok farklı yöntemlerle çözülebileceğini öğrenirler. Sanat eğitiminin, insanların yaşadıkları çevreye dair yaratıcılık becerilerini daha anlamlı bir şekilde ifade edebilmelerini amaçladığı düşünülmektedir. Özellikle hayal gücünün kullanılması eylemine son derece katkı sağlayan sanat eğitimi; bireylerin günlük yaşantılarda kurdukları insan ilişkilerini ve olaylara farklı boyutlardan bakma süreçlerini desteklemektedir (Serin ve Taşkesen, 2022). Sanat eğitimi ile sanat ilgisi arasında güçlü bir ilişki bulunmaktadır. Bu iki kavram birbirini etkileyebilir ve destekleyebilir. Sanat ilgisi, bireyin sanatsal faaliyetlere, eserlere veya sanatın genel alanlarına yönelik olan ve ilgi, tutku veya merak içeren duygusal bir bağlılık anlamına gelir. Sanat ilgisi, kişinin sanatı anlama, değerlendirme, yaratma veya sanat etkinliklerine katılma konusundaki eğilimini ifade eder. Görsel sanatlar, bireyin kendini ifade etmesine, duygu, düşünce, arzu ve isteklerini başkalarına aktarmasına, başkalarıyla paylaşmasına aracılık eden estetik bir olgudur. (Özsoy, Mamur, 2019)

Sanat ilgisi ve görsel sanatlar arasındaki ilişki, bireyin sanatsal faaliyetlere, eserlere veya görsel ifadelerle yönelik ilgisiyle ilgilidir. Görsel sanatlar dersi ise, öğrencilere çeşitli sanat disiplinleri aracılığıyla estetik, ifade, yaratıcılık ve görsel dünyayı anlama becerilerini kazandırmayı amaçlayan bir öğrenme alanıdır. Bu ders, genellikle resim, heykel, grafik tasarım, fotoğrafçılık, seramik, mimari, tekstil sanatları gibi farklı görsel sanat disiplinlerini içerebilir. Öğrencilerin görsel sanatlar dersi üzerine beklentileri genellikle bireysel farklılıklar, bireyin deneyimleri, yetenekleri ve çevresi gibi birçok faktöre bağlı olarak değişebilmektedir. Ancak genel olarak, öğrencilerin görsel sanatlar dersinden beklentilerini etkileyen birkaç yaygın faktör bulunmaktadır. Bunlardan bazıları; televizyon ve medya etkisi, doğuştan gelen yetenek ve ilgiler, eğitim ve okul deneyimi, aile ve çevresel etkilerdir. Aynı şekilde sanat ilgilerini de birçok faktör etkileyebilir. Bu faktörler, çocuğun bireysel özellikleri, çevresel etmenler ve eğitimsel deneyimleri içerebilir. Konuyla ilgili alan yazında çalışmalar da mevcuttur.

Dikici (2006) Sanat Eğitimi ve Öğrencilerin Yaratıcılık Düzeyi. Taşkesen, Çığır ve Kanat (2012) Sanat eğitimi alan ve almayan lise öğrencilerinin erdem etiği düzeyleri üzerine bir araştırma. Taşkesen (2014) Sanat ilgisi ölçeğinin geliştirilmesi ve öğretmen adaylarının kişilik tipleri ile sanata olan ilgileri arasındaki ilişkinin belirlenmesi. Taşkesen, Naldan ve Güler (2017) Güzel sanatlar ve anadolu lisesi öğrencilerinin müze ve sanat ilgilerinin incelenmesi. Taşkesen ve Alpan (2018) Lise öğrencilerinin beş faktör kişilik özellikleri ile sanat ilgileri arasındaki ilişkinin incelenmesi. Taşkesen ve Ekici (2020) Görsel sanatlar öğretmen adaylarının sanat okuryazarlık düzeyleri ile estetik beğeni düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. Önal ve Taşkesen (2020) Pedagojik sanat eleştirisi yeterlilik algısı ölçeği geliştirme çalışması. Serin ve Taşkesen (2021) Ortaokul

öğrencilerinin görsel sanatlar dersi tutumları ve sanatı yansıtırma biçimleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yıldırım (2021) İç mimarlık bölümlerindeki temel tasarım eğitime yönelik öğrenci tutumu. Alıcı ve Taşkesen (2022) Eğitim fakültesi öğrencilerinin sanat ilgileri ile stresle başa çıkma tarzları arasındaki ilişkinin incelenmesi. Tanoğlu ve Taşkesen (2023) Sanat eğitimi alan öğrencilerin sanat ilgileri ile estetik beğeni algılarına ilişkin araştırma. Bu doğrultuda, yapılan çalışmanın alan yazına anlamlı bir katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın amacı lise öğrencilerin sanat ilgi düzeylerini ölçmek ve görsel sanatlar dersinden beklentilerinin neler olduğunu tespit etmektir.

Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

Görsel Sanatlar Dersi gören öğrencilerin sanat ilgileri ne düzeydedir?

Görsel Sanatlar Dersi gören öğrencilerin sanat ilgileri sınıf düzeyine göre farklılık göstermekte midir?

Görsel Sanatlar Dersi gören öğrencilerin görsel sanatlar dersinden beklentileri nelerdir?

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Lise öğrencilerinin sanat ilgi düzeylerini ve görsel sanatlar dersinden beklentilerini tespit etmek amacıyla yapılan bu çalışmada nicel ve nitel yaklaşımların bir arada olduğu karma yöntem araştırması kullanılmıştır. Karma yöntem araştırmaları, araştırmacının bir çalışma veya birbirini izleyen çalışmalar içerisinde nitel ve nicel yöntem, yaklaşım ve kavramları birleştirmesi olarak tanımlanır. (Creswell, 2003). Karma yöntem araştırmalarının önemi hem nicel hem nitel yaklaşımların güçlü yanlarını bir araya getirerek araştırma sorularına daha kapsamlı, derin ve güvenilir yanıtlar sunabilmesinden gelir. Bu doğrultuda konunun içeriğine uygunluğu bakımından ve ayrıca çalışmaya geniş bir bakış açısı kazandırmak amacıyla araştırma karma yöntem araştırmalarından yakınsayan paralel desen yaklaşımıyla yürütülmüştür. “Yakınsayan paralel desende araştırmacının, nicel ve nitel aşamaları araştırma sürecinin aynı aşamasında eş zamanlı olarak uygulaması şeklindedir. Bu desen yöntemlere eşit öncelik verir. Analiz sırasında bu aşamalar birbirinden ayrı tutulur ve daha sonra genel yorumlama yaparken sonuçları birleştirilir.” (Cresswell ve Clark, 2015).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu 2023-2024 eğitim-öğretim yılında bir lisedeki öğrenciler arasından amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yolu ile seçilmiştir. Amaçlı örneklemenin amacı, çalışmada çalışılan problemleri aydınlığa kavuşturacak zengin bilgi içeren durumları seçmektir. Bu anlamda, amaçlı örnekleme yöntemleri pek çok durumda, olgu ve olayların keşfedilmesinde ve açıklanmasında yararlı olmaktadır. (Tarhan, 2015). Ölçüt örnekleminin mantığı ise daha önceden belirlenmiş bazı önemli ölçütlerini karşılayan tüm durumları çalışmak ve gözden geçirmektir. (Patton, 2014). Buna göre, araştırmanın çalışma grubu lisede görsel sanatlar dersi alan 160 öğrenciden oluşmaktadır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Bu Araştırmada verilerin toplanması amacıyla alanyazın taraması yapılmış ve iki ölçme aracı kullanılmıştır. Bu ölçme araçları, “Sanat İlgi Ölçeği” ve beş sorudan oluşan Öğrenci Görüş Formudur’.

Veri Toplama Aracı

Lise Öğrencilerinin sanat ilgi düzeylerini ve görsel sanatlar dersinden beklentilerini ölçmek amacıyla yapılan bu çalışmada veri toplama araçları olarak, Taşkesen, (2014) tarafından geliştirilen Sanat İlgisi Ölçeği kullanılmıştır. Bireylerin Sanat İlgisini ölçmek amacıyla geliştirilen 20 maddelik likert tipi bir ölçektir. Bireylerden ölçekte yer alan her bir maddenin kendilerine ne kadar uyduğunu 1-5 arası derecelere göstermeleri istenmektedir. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 20 iken en yüksek puan 100’dir. Bir diğer veri toplama aracı olarak: 5 sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Bu sorular: “Görsel Sanatlar Dersinin sizin için önemi nedir?”. “Görsel Sanatlar Dersinin diğer derslerden farkı nedir?”.

“Görsel sanatlar dersinde hangi becerileri kazanmayı umuyorsunuz?”. “Görsel sanatlar dersi için en ideal çalışma ortamını nasıl hayal edersiniz?”. “Görsel Sanatlar dersinin size katkıları nelerdir?” şeklindedir.

Verilerin Analizi

Araştırmanın nicel verilerinin analizinde SPSS 26.00 programı kullanılmıştır. Öğrencilerin sanat ilgi düzeylerinin ölçülmesi için betimsel istatistik, cinsiyet değişkenine göre farkı bulmak için bağımsız örneklem, T Testinden faydalanılmıştır. Sınıf düzeyine göre farkı tespit etmek için ise Anova testinden faydalanılmıştır. Çalışmanın nitel verilerini değerlendirmek için ise betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Yıldırım ve Şimşek’e (2018) göre, betimsel analiz yönteminde elde edilen veriler önceden belirlenen temalara göre özetlenir ve yorumlanır. Betimsel analiz türünde görüşülen ve gözlenen bireylerin görüşlerinin çarpıcı bir biçimde yansıtılması amacıyla doğrudan alıntılara yer verilebilir. Bu amaçla elde edilen veriler sistematik ve açık bir biçimde betimlenir.

Bulgular ve Yorum

Araştırmanın bu kısmında Lise Öğrencilerinin Sanat İlgileri ve Görsel Sanatlar Dersinden Beklentileri ile ilgili bulgular yer almaktadır.

Görsel sanatlar dersi gören lise öğrencilerinin sanat ilgileri

Bu Lise öğrencilerinin Sanat İlgisi Ölçeği puan ortalamalarına ilişkin bulgular: Öğrencilerin Sanat İlgisi Ölçeği puan ortalamaları farkı için yapılan ilişkisiz örneklem t-testi (Independent Samples t-Test) sonuçları Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1.

Öğrencilerin Sanat İlgisi Ölçeği Puan Ortalamaları farkına İlişkin İlişkisiz Örneklem t- Testi Sonuçları

Cinsiyet	n	%	S	sd	t	p
Kadın	57	66,36	11,50	104	2,63	0,11
Erkek	49	59,93	13,92			
Toplam	106	63,15				

Tablo 1’de verilen kadın ve erkek öğrencilerin Sanat İlgisi Ölçeği puanlarına ilişkin aritmetik ortalama değerleri incelendiğinde; kadın öğrencilerin puan ortalaması = 66.36 iken; erkek öğrencilerin puan ortalamaları = 59.93 olduğu görülmektedir. Standart sapma değerleri incelendiğinde de kadın öğrencilerin ölçümleri S= 11.50 erkek öğrencilerin ölçümlerine göre daha homojen olduğu, anlaşılmaktadır. Kadın ve erkek öğrencilerin Sanat İlgisi Ölçeği puanlarına ilişkin puan ortalamaları arasındaki farkın saptanması amacıyla hesaplanan ilişkisiz örneklem t-testi [$t(11) = 2.603$ $p < .05$] anlamlı bir farklılık vardır. Başka bir anlatımla, kadın öğrencilerin Sanat İlgisi Ölçeği ortalama puanları erkek öğrencilerin Sanat İlgisi Ölçeği Ortalama Puanlarından anlamlı derecede yüksektir. Öğrencilerin sanat ilgisi düzeylerinin genel ortalamasına bakıldığında ise, ölçekten alınabilecek en yüksek puan 100 olduğuna göre öğrencilerin puanının 63,1536 olarak ortalama puanın üstünde olduğu görülmektedir.

Öğrencilerin sınıf değişkenine göre Sanat İlgisi Ölçeği puan ortalamaları arasındaki fark

Görsel sanatlar dersi gören Lise öğrencilerinin sanat ilgileri sınıf düzeyine göre farklılık göstermekte midir?

Öğrencilerin sınıf değişkenine göre Sanat İlgisi Ölçeği ortalama puanları arasındaki farkın saptanması amacıyla hesaplanan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testine sonuçları tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2.

Öğrencilerin Sınıf Değişkenine Göre Sanat İlgisi Ölçeği Puan Ortalamalarına İlişkin ANOVA testi Sonuçları

Değişken	Sınıf	n	$\bar{X}$	S	sd	F	p
Sanat İlgisi	9. sınıf	40	67,55	9,84	2-103	3.73	.027

10.sınıf	46	60,08	14,75
11. sınıf	20	62,70	12,62
Total	106	63,39	13,02

Tablo 2’de Öğrencilerin sınıf değişkenine göre Sanat İlgisi Ölçeği puan ortalamalarına bakıldığında, en yüksek sanat ilgisi puan ortalamasının 9. Sınıflarda olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. ($=67.55 \geq 62.70 \geq 60.08$). Tabloda ayrıca sınıf düzeyine bağlı olarak öğrencilerin sanat ilgisi puanlarına ilişkin standart sapma değerleri incelendiğinde, 9. sınıf öğrencilerinin ($s=9.84$), 10.sınıf ($s=14.75$), 11. sınıf ($s=12.62$) öğrencilerine göre değerlendirmelerinin daha homojen olduğu anlaşılmaktadır. Yapılan tek yönlü ANOVA testinin sonuçlarına göre; öğrencilerin sınıf düzeylerine göre sanat ilgisi düzeyleri arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir [$F(2-103) = .027 p > .05$]. Anlamlı farkın hangi sınıflar arasında olduğuna ilişkin yapılan TUKEY testinde ise, anlamlı farkın 9. Ve 10 sınıflar arasında olduğu görülmüştür ($.021 p > .05$). 9. ve 11. Sınıflar, 10. ve 11. Sınıflar arasında ise, anlamlı farka rastlanmamıştır.

Görsel sanatlar dersi gören öğrencilerin görsel sanatlar dersinden beklentileri

Tablo 3.

Öğrencilerin Görsel Sanatlar Dersinden Beklentileri

Tema	Alt Tema	Frekans
Ders işleyişi	Gerekli	17
	Gereksiz	41
	Eğlenceli	13
	Keşfedici	8
	Öğretici	16
	Huzurlu	11
	Bakış açısı	20
	Eğlenceli	30
Dersin Farkı	Farksız	23
	Önemli	5
	Dinlendirici	8
	Yaratıcı	18
	Sıkıcı	2
	El becerisi	38
Kazanılması gereken beceriler	Sosyalleşme	2
	Çizim becerisi	39
	Yaratıcılık	3

	Hiçbir şey	17
	Doğal	12
	Renkli	18
	Temiz	1
Çalışma ortamı	Sakin	63
	Hayal etmem	1
	Yaratıcılık	13
	El becerisi	19
	Çizim yeteneği	24
Dersin katkıları	Sükûnet	2
	Birikim	17
	Kaliteli zaman	5
	Yok	26

Tablo 3 incelendiğinde öğrencilerin Görsel sanatlar dersinin sizin için önemi nedir? Sorusuna verdikleri cevaplar; (f=17) gerekli, (f=41) gereksiz, (f=13) eğlenceli, (f=8) keşfedici, (f=16) öğretici, (f=11) huzurlu şeklinde analiz edilmiştir.

Öğrencilerin bu temaya ilişkin cevaplarından bazıları aşağıda verilmiştir.

Ö.1: Bu alana ilgiliyim ve bu dersin sanatsal becerileri yükselttiğini düşünüyorum.

Ö.25: Görsel sanatlar görme ve sergileme yeteneğimizi gösterdiğimiz bir derstir. Gördüğümüzü veya anlatılanı kâğıda dökme özelliğimizi geliştirir.

Ö.49: Kendimi daha iyi tanımamı ve ifade etmemi sağladığı için benim için önemlidir.

Öğrencilerin genel olarak verdikleri cevaplara bakıldığında, görsel sanatlar dersinin gerekli, eğlenceli, öğretici, huzurlu, olduğunu ifade edenlerin yanı sıra gereksiz olduğunu ifade ettikleri de görülmüştür.

Tablo 3 incelendiğinde Öğrencilerin Görsel sanatlar dersinin diğer derslerden farkı nedir? Sorusuna verdikleri cevaplar; (f=20) Bakış açısı, (f=30) eğlenceli, (f=23) farksız, (f=5) önemli, (f=8) dinlendirici (f=18) yaratıcı, (f=2) sıkıcı şeklinde analiz edilmiştir.

Öğrencilerin bu temaya ilişkin cevaplarından bazıları aşağıda verilmiştir.

Ö.2: Eğlenceli, yaratıcı olduğunu düşünüyorum.

Ö.14: Duygu ve düşüncelerimizi açıkça ve özgürce ifade etmemizi sağlar.

Ö.49: Görsel sanatlar dersinde kendinle baş başa kalabildiğin için kendi çizdiğin ve boyadığını resimden kendini daha iyi tanıyabilirsin. İşte tam olarak bu yüzden görsel sanatlar dersi diğer derslerden çok daha farklıdır. Aslında ders olarak değil de kendime ayırdığım bir zaman dilimi olarak düşünürüm.

Öğrencilerin genel olarak verdikleri cevaplara bakıldığında, görsel sanatlar dersinin eğlenceli, önemli, dinlendirici, yaratıcı olduğunu ifade edenlerin yanı sıra sıkıcı ve farksız olduğunu ifade ettikleri görülmüştür.

Tablo 3 incelendiğinde Öğrencilerin Görsel sanatlar dersinde hangi becerileri kazanmayı umuyorsunuz? Sorusuna verdikleri cevaplar; (f=38) el becerisi, (f=2) sosyalleşme, (f=39) çizim becerisi, (f=3) yaratıcılık, (f=17) hiçbir şey şeklinde analiz edilmiştir.

Öğrencilerin bu temaya ilişkin cevaplarından bazıları aşağıda verilmiştir.

Ö.7: Sanata olan merakımızın artmasını ve el becerimizin gelişmesini.

Ö.49: Etrafımdaki şeylere daha dikkatli bakmayı çizdiğim resimlere duygu mu kata bilmeyi ve gördüğüm şeyi aynen çizebilmeyi.

Ö.74: Çizimle ilgili becerilerimi geliştirme.

Öğrencilerin genel olarak verdikleri cevaplara bakıldığında, görsel sanatlar dersinde el becerisi, çizim becerisi, yaratıcılık kazanmayı umduklarını ifade ederken bunların yanı sıra hiçbir şey olduğunu ifade edenlerinde olduğu görülmüştür.

Tablo 3 incelendiğinde Öğrencilerin Görsel sanatlar dersi için en ideal çalışma ortamını nasıl hayal edersiniz? Sorusuna verdikleri cevaplar; (f=12) doğal, (f=18) renkli, (f=12) hayal etmem, (f=1) temiz, (f=63) sakin şeklinde analiz edilmiştir.

Öğrencilerin bu temaya ilişkin cevaplarından bazıları aşağıda verilmiştir.

Ö.12: Sessiz ve sakin.

Ö.49: Sessiz, dikkat bozacak ses ve kişiler olmadan huzurlu ve eksiksiz bir ortam olarak hayal ederim.

Ö.55: Sessiz sakin bir ortamda ve rahatlatıcı bir müzik eşliğinde.

Öğrencilerin genel olarak verdikleri cevaplara bakıldığında, ideal çalışma ortamının doğal, renkli, temiz, Sessiz, dikkat bozacak ses ve kişiler olmadan huzurlu ve eksiksiz bir ortam olarak hayal ederim diyenlerin yanı sıra hayal etmem olduğunu ifade edenlerin de olduğu görülmüştür.

Tablo 3 incelendiğinde Öğrencilerin Görsel Sanatlar dersinin size katkıları nelerdir? sorusuna verdikleri cevaplar; (f=13) yaratıcılık, (f=19) el becerisi, (f=24) çizim yeteneği, (f=26) yok, (f=2) sükûnet, (f=17) birikim, (f=5) kaliteli zaman şeklinde analiz edilmiştir.

Öğrencilerin bu temaya ilişkin cevaplarından bazıları aşağıda verilmiştir.

Ö.10: El becerimin artması, bir sanat hakkında bilgi sahibi olmak, hayal gücümün artması.

Ö.19: Genel kültür, resim çizme yeteneği, sanatsal bilgi.

Ö.87: Kendimi ifade etmeme yardımcı oluyor.

Öğrencilerin genel olarak verdikleri cevaplara bakıldığında, görsel sanatlar dersinin yaratıcılık, el becerisi, çizim yeteneği, birikim yaratıcılık gibi katkılarının olduğunu ifade ederken bunların yanı sıra yok olduğunu ifade edenlerin de olduğu görülmüştür.

Tartışma ve Sonuç

Lise düzeyindeki öğrencilerin sanat ilgi düzeylerini ölçmek ve Görsel Sanatlar Dersinden beklentilerinin neler olduğunu tespit etmek amacıyla gerçekleştirilen bu araştırmanın ilk alt amacına ilişkin Görsel sanatlar dersi gören öğrencilerin Sanat İlgisi Ölçeği puan ortalamalarına bakıldığında kadın öğrencilerin Sanat İlgisi Ölçeği ortalama puanlarının erkek öğrencilerin Sanat İlgisi Ölçeği Ortalama Puanlarından anlamlı derecede yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç Taşkesen (2014) araştırmasında da “Cinsiyetlerine

Göre Lise Öğrencilerinin Sanat İlgisi Düzeyleri Farkına İlişkin ortalamalarına bakıldığında Kız öğrencilerinin, erkek öğrencilere göre sanat ilgisi puanlarının daha yüksek olduğu bulgusuyla” paralel olarak desteklenmiştir. Aynı zamanda Alıcı ve Taşkesen (2022) cinsiyete göre Sanat İlgisi ortalama puanları incelendiğinde; Kız öğrencilerin puanının erkek öğrencilerin puanına göre yüksek olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Üstün (2023) ‘ün çalışmasına bakıldığında da kadınlar lehine anlamlı sonuçlar elde edildiği görülmüştür. Yıldırım (2021), Taşkesen ve Alpan (2018) yaptıkları araştırma sonuçları ile de uyumludur. Kadınların sanata yönelik tutumlarının yüksek çıkması yazarlar açısından olağan kabul edilmektedir. Bir diğer çalışmada da (Taşkesen, Naldan ve Güler, 2017) cinsiyet değişkenine bağlı olarak öğrencilerin sanat ilgisi puanları arasında anlamlı ilişkinin olup olmadığı test edildiğinde, kız öğrencilerin sanat ilgisi puanlarının erkek öğrencilerin sanat ilgisi puanlarına göre anlamlı farklılıkların bulunduğu görülmektedir. Mevcut çalışmada lise öğrencilerinin sanat ilgisi düzeylerinin orta düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Taşkesen, (2019) tarafından yapılan bir diğer çalışmada Kız ve erkek öğrencilerin sanat ilgilerine ait ortalama puanları karşılaştırıldığında, kız öğrencilerin ortalama sanat ilgi puanının, erkek öğrencilerin ortalama puanından yüksek olduğu görülmektedir. Ancak anlamlı bir fark olmadığı bulunmuştur. Dikici (2006)’nın çalışmasında ise cinsiyet değişkenine bağlı olarak öğrencilerin yaratıcılık tutumları arasında fark olmadığı görülmüştür. Benzer çalışmalardan Tanoğlu ve Taşkesen (2023) Sanat eğitimi alan öğrencilerin sanat ilgileri ile estetik beğeni algılarına yönelik araştırmalarından çıkan sonuçlara göre sanat eğitimi alan lisans öğrencilerinin sanat ilgileri ile estetik beğeni algıları arasındaki ilişkinin orta düzeyde pozitif ve anlamlı olduğunu görülmektedir. Ekici ve Taşkesen (2020) benzer bir çalışma da görsel sanatlar öğretmeni adaylarının sanat okuryazarlık ve estetik beğeni düzeylerinin iyi düzeyde olduğu sonucuna varmıştır. Bu sonuçların da mevcut çalışma ile benzerlik gösterdiği görülmektedir. Öğrencilerin sanat ilgisi düzeylerinin genel ortalamasına bakıldığında ise, ölçekten alınabilecek en yüksek puan 100 olduğuna göre öğrencilerin puanının 63,1536 olarak ortalama puanın üstünde olduğu görülmektedir. Benzer araştırmalardan Dikici (2006) Sanat eğitimi alan öğrencilerin, sanat eğitimi almayan öğrencilere oranla yaratıcılık tutumlarına daha fazla sahip oldukları sonucuna varılmıştır.

Araştırmanın ikinci alt amacına ilişkin Görsel sanatlar dersi gören öğrencilerin sanat ilgileri sınıf düzeyine göre farklılık gösterip göstermediğine bakıldığında öğrencilerin sınıf düzeylerine göre sanat ilgisi düzeyleri arasında anlamlı bir fark olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Anlamlı farkın hangi sınıflar arasında olduğuna ilişkin yapılan araştırmada anlamlı farkın 9. ve 10 sınıflar arasında olduğu 9. ve 11. Sınıflar, 10. ve 11. Sınıflar arasında ise, anlamlı farkın olmadığı görülmüştür. Taşkesen (2019) çalışmasında güzel Sanatlar bölümü 1., 2., 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin sanata ilgi düzeylerine bakıldığında, sanata ilgi düzeyi puan ortalamalarının 1. sınıftan 4. sınıfa doğru artış gösterdiği görülmüştür. Bu bulgu, sınıf düzeyi ile sanata ilgi düzeyi arasında pozitif bir ilişki bulunduğunu göstermektedir. Önal ve Taşkesen (2020) araştırmalarının sonuçları incelendiğinde de öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıflara göre Sanat İlgisi Ölçeği puan ortalamalarının anlamlı ölçüde farklılaştığı bulgusuna ulaşılmıştır. Üstün (2023) araştırmasında da sanat ilgisi düzeyinin benzer şekilde yaş değişkenine göre farklılık gösterdiği görülmüştür.

Araştırmanın bir diğer alt amacına ilişkin Görsel Sanatlar Dersi gören öğrencilerin görsel sanatlar dersinden beklentileri nelerdir başlığı altında sorulan sorulara verdikleri cevaplara bakıldığında öğrencilerin görsel sanatlar dersine ilişkin görüşlerinde önemli bir çeşitliliğin bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bazı öğrenciler, dersin eğlenceli, öğretici ve yaratıcı olduğunu belirtirken, diğerleri dersin gereksiz ve sıkıcı olduğunu ifade etmiştir. Ayrıca, öğrencilerin bu ders aracılığıyla elde etmeyi umdukları beceriler de farklılık göstermektedir; bazıları el becerisi ve çizim yeteneği kazanmayı beklerken, bazıları bu dersin hiçbir katkı sağlamadığını düşündüğünü belirtmiştir. Öğrencilerin ideal çalışma ortamı hakkında da farklı görüşler mevcuttur; bir kısmı sessiz, doğal ve huzurlu bir ortam tercih ederken, diğerleri bu konuda bir beklenti taşımamaktadır. F.Başbuğ ve Z.Başbuğ (2016) görsel sanatlar dersinin önemini; görsel sanatlar dersi, milli eğitim müfredatı içinde birey için en az diğer dersler kadar gereklidir. Bireyin toplumda kendisini daha iyi ifade edebilmesi, çevresine karşı uyumu, estetik beğenisinin gelişimi gibi kavramların üzerinde durulduğu önemli bir derstir. Ancak gerek büyük kentlerde gerekse diğer köy, kasaba ve şehirlerde bu derse verilen önem diğer derslerden daha alt düzeydedir. Şeklinde ifade etmişlerdir. Buda mevcut çalışmadaki çeşitliliği destekler niteliktedir.

Bu çalışmadan elde edilen bulgulara göre, genel olarak öğrencilerin sanata ilgisi belirli bir seviyede bulunmakta ve bu ilgi sınıf düzeyine göre değişkenlik göstermektedir. Öğrencilerin görsel sanatlar dersine ilişkin görüşlerinde önemli bir çeşitliliğin bulunduğunu göstermektedir. Bazı öğrenciler, dersin eğlenceli, öğretici ve yaratıcı olduğunu belirtirken, diğerleri dersin gereksiz ve sıkıcı olduğunu ifade etmiştir. Ayrıca

öğrencilerin bu ders aracılığıyla elde etmeyi umdukları beceriler de farklılık göstermektedir; bazıları el becerisi ve çizim yeteneği kazanmayı beklerken, bazıları bu dersin hiçbir katkı sağlamadığını düşündüğünü belirtmiştir. Öğrencilerin ideal çalışma ortamı hakkında da farklı görüşler mevcuttur; bir kısmı sessiz, doğal ve huzurlu bir ortam tercih ederken, diğerleri bu konuda bir beklenti taşımamaktadır. Bu sonuçlar, görsel sanatlar dersinin öğrenci ihtiyaçlarına ve beklentilerine göre farklı deneyimler sunduğunu göstermektedir. Görsel sanatlar dersine yönelik algılar ise bireysel tercihler ve beklentilere bağlı olarak farklılaşmaktadır. Dersin içeriği ve uygulanışı, öğrencilerin beklentileri ile örtüştüğün de daha olumlu algılanabilir.

Kaynakça

- Alıcı, S. ve Taşkesen, O. (2022). Eğitim fakültesi öğrencilerinin sanat ilgileri ile stresle başa çıkma tarzları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Akdeniz Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 16(42), 66-79. <https://doi.org/10.29329/mjer.2022.541.4>
- Başbuğ, F. ve Başbuğ, Z. (2016). Görsel sanatlar eğitimi üzerine notlar. *Akdeniz Sanat*, 9(18).
- Creswell, J.W. (2003). *Research Design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches* (2nd Ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Creswell, J. W. ve Plano Clark, V. L. (2015). *Karma yöntem araştırmaları, tasarımı ve yürütülmesi*. (Çev. Dede, Y. ve Demir, S. B.) Ankara: Anı Yayıncılık. (Eserin orijinali 2010'da yayımlandı).
- Dikici, A. (2006). Sanat eğitimi ve öğrencilerin yaratıcılık düzeyi. *Eğitim ve Bilim*, 31 (139), 3-9
- Ersoy, A. (1995). *Sanat kavramlarına giriş* (2. Baskı). İstanbul: Yorum-Sanat.
- Önal, M. ve Taşkesen, O. (2020). Pedagojik sanat eleştirisi yeterlilik algısı ölçeği geliştirme çalışması. *International Journal of Research in Fine Arts Education*, 3(2). 63-86.
- Özsoy, V. Mamur, N. (2019). *Görsel sanatlar öğrenme ve öğretim yaklaşımları* 1. Baskı: Ankara
- Patton, M. Q. (2014). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri* (M. Bütün ve S. B. Demir, çev.). Ankara: Pegem Akademi.
- Serin, R. ve Taşkesen, S. (2021). Ortaokul öğrencilerinin görsel sanatlar dersi tutumları ve sanatı yansıma biçimleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Sed- Sanat Eğitimi Dergisi*, 9(2), 140-152. doi: 10.7816/sed-09-02-05
- S. Buyurgan – U. Buyurgan. (2020). *Sanat eğitimi ve öğretimi*. Ankara: Pegem Akademi
- Tarhan, Ö. (2015). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının politik okuryazarlığa ilişkin görüşleri. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9, 649-669.
- Taşkesen, O., Çığır, E., ve Kanat, S. (2012). Sanat eğitimi alan ve almayan lise öğrencilerinin erdem etiği düzeyleri üzerine bir araştırma. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(1), 61-80.
- Taşkesen, O., Naldan, F. ve Güler, E. (2017). Güzel sanatlar ve anadolu lisesi öğrencilerinin müze ve sanat ilgilerinin incelenmesi. *Journal of Strategic Research in Social Science*, 3(2), 1-14.
- Taşkesen, O. (2014). Sanat ilgisi ölçeğinin geliştirilmesi ve öğretmen adaylarının kişilik tipleri ile sanata olan ilgileri arasındaki ilişkinin belirlenmesi. *Educational Research and Reviews Dergisi*, 9(8), 216-226.
- Taşkesen S. ve Alpan G. B. (2018). Lise öğrencilerinin beş faktör kişilik özellikleri ile sanat ilgileri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Sosyal Bilimlerde Stratejik Araştırmalar Dergisi*, 4 (1), 57-78.
- Taşkesen, S. (2019). A study on art interests and critical thinking dispositions of students in fine arts department of the faculty of education. *International Journal of Educational Methodology*, 5(1), 275–287. <https://doi.org/10.12973/ijem.5.1.275>
- Tanoğlu, Ş. ve Taşkesen, S. (2023). Sanat eğitimi alan öğrencilerin sanat ilgileri ile estetik beğeni algılarına ilişkin araştırma. *Sanat Eğitimi Dergisi*, 11(2).
- Taşkesen, S. ve Ekici, S. (2020). Görsel sanatlar öğretmen adaylarının sanat okuryazarlık düzeyleri ile estetik beğeni düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Ekev Akademi Dergisi*, 81, 411-428.

- Üstün, A. (2023). *Üniversite öğrencilerinin boş zaman ve sanata ilgi tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. (11. Baskı) Ankara: Seçkin Yayınları
- Yıldırım İ. (2021). İç mimarlık bölümlerindeki temel tasarım eğitime yönelik öğrenci tutumu. *Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 32, 353-361.